

Warszawa, 8 września 2017 r.

Szanowny Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

Fundacja Panoptykon i Fundacja ePaństwo zwracają się z uprzejmą prośbą o wstąpienie – na podstawie art. 8 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi – do toczących się przed sądami administracyjnymi następujących postępowań dotyczących dostępu do informacji publicznej na temat działań Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego:

1. **Postępowanie przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie, sygn. akt II SA/Wa 291/17** ze skargi Fundacji Panoptykon na decyzję Szefa ABW w przedmiocie odmowy udostępnienia informacji publicznej.

Postępowanie w pierwszej instancji zakończyło się wyrokiem z dnia 29 maja 2017 r. oddalającym skargę Fundacji, od którego Fundacja złożyła dnia 7 sierpnia 2017 r. skargę kasacyjną (sygnatura postępowania przed Naczelnym Sądem Administracyjnym nie została jeszcze nadana).

Wniosek Fundacji dotyczył udostępnienia informacji na temat porozumień zawartych pomiędzy ABW a podmiotami świadczącymi usługi telekomunikacyjne, pocztowe lub internetowe, o których mowa w art. 28 ust. 3 ustawy z 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu. Szef ABW uznał tę informację za niejawną, tym samym odmawiając jej udostępnienia. Stanowisko Szefa ABW podzielił Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie.

2. **Postępowanie przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie, sygn. akt: II SA/Wa 80/17** ze skargi Fundacji Panoptykon na decyzję Szefa ABW w przedmiocie odmowy udzielenia informacji publicznej.

Postępowanie w pierwszej instancji zakończyło się wyrokiem z dnia 17 sierpnia 2017 r. oddalającym skargę Fundacji, co do którego został dnia 21 sierpnia 2017 r. złożony wniosek o sporządzenie i dostarczenie Fundacji uzasadnienia w celu przygotowania skargi kasacyjnej.

Wniosek Fundacji obejmował prośbę o udostępnienie informacji publicznej na temat danych statystycznych dotyczących korzystania przez ABW z uprawnień, o których mowa w art. 9-11 ustawy z 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych oraz udostępnienia sprawozdania, o którym mowa w art. 28a ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, złożonego do Sądu Okręgowego w Warszawie. Szef ABW odmówił udostępnienia ww. informacji powołując się na argument, że są one niejawne. Stanowisko Szefa ABW podzielił Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie.

3. **Postępowanie przed Naczelnym Sądem Administracyjnym, sygn. akt: I OSK 1790/17** ze skargi Fundacji ePaństwo na decyzję Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w przedmiocie odmowy udzielenia informacji publicznej.

Postępowanie w pierwszej instancji zakończyło się wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2017 r. oddalającym skargę Fundacji. Dnia 9 czerwca 2017 r. Fundacja złożyła skargę kasacyjną na to orzeczenie.

Pierwotny wniosek Fundacji dotyczył udostępnienia informacji publicznej na temat liczby i nazw stron internetowych zablokowanych przez ABW na mocy ustawy o działaniach antyterrorystycznych. Szef ABW odmówił udostępnienia tych informacji, argumentując, że są one niejawne. Stanowisko Szefa ABW podzielił Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie.

We wszystkich wyżej przedstawionych postępowaniach zauważamy **niepokojącą tendencję Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie do ograniczania gwarantowanego Konstytucją prawa do informacji publicznej na temat działalności służb specjalnych**, takich jak Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a tym samym **ograniczenie społecznej kontroli nad tymi służbami**.

Do tej pory orzecznictwo sądów administracyjnych opowiadało się za jawnością danych statystycznych obrazujących działalność służb specjalnych – jako przykład warto wskazać wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 21 września 2012 r., sygn. I OSK 1393/2012, w którym sąd stwierdził, że „informacje (...) są na tyle ogólne, że ich udostępnienie w trybie dostępu do informacji publicznej nie będzie stanowić zagrożenia dla bezpieczeństwa oraz interesów Rzeczypospolitej Polskiej. Dane statystyczne dotyczące kontroli operacyjnej w zakresie, o jakim mowa w art. 27 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu w okresie od dnia 1 lipca 2002 r. do dnia 31 marca 2009 r., nawet z podziałem na poszczególne lata nie pozwalają bowiem na sformułowanie wniosków dotyczących kierunków i częstotliwości działań operacyjnych służby specjalnej oraz podmiotów pozostających w jej zainteresowaniu”.

W przedmiotowych postępowaniach, które również dotyczyły udostępnienia danych statystycznych na temat działalności ABW, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie oddalił skargi Fundacji Panoptykon i Fundacji ePaństwo, powołując się na „**stan (niewypowiedzianej, ale rzeczywistej) wojny terrorizmu z całym światem demokratycznym**”, który wymaga zwiększenia „działań dyskrecjonalnych państw demokratycznych w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego ich obywateli”. Uważamy, że tak populistyczne argumenty nie mogą być podstawą ograniczenia dostępu obywateli do informacji publicznej. W związku z coraz dalej idącymi uprawnieniami służb specjalnych, odmowa

udostępnienia takich danych w połączeniu ze znikomą, zazwyczaj następczą kontrolą sądową nad działalnością służb powodują, że wzrasta ryzyko nadużyć oraz naruszania praw – zwłaszcza prawa do prywatności – osób objętych kontrolą operacyjną lub innymi działaniami służb.

W naszej opinii toczące się postępowania są istotne dla ochrony praw człowieka i obywatela, w szczególności prawa dostępu do informacji publicznej, uzasadniając tym samym wstąpienie do postępowania Rzecznika Praw Obywatelskich.

W imieniu Fundacji Panoptykon i Fundacji ePaństwo

Katarzyna Szymielewicz
Prezeska Fundacji Panoptykon